

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר' **משה שניצר**
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק

כולל דחסידי סוכטשוב

כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל

בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"

חיים סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה רודפת
צדקה וחסד
מרת
רודה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א • לע"נ הר"ר מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

גליון מס' 1228

מסכת נדרים מ'-מ"ו • כלים ד', א' - ד', ד'

בס"ד, י' כסלו תשפ"ג

השבוע בגליון

- הפקרת השדה בשמיטה כיצד?
- האם רק פירות השדה הפקר, או גם הקרקע והעצים עליהם הם גדלים?
- עד מתי מופקרת הקרקע לצורך לקיטת פירות?

- באיזה מקום בתפילת העמידה יש להזכיר חולה
- לשמור את דבר המחלה בצנעה שלשה ימים
- חולים שאינם בני משפחתו
- "פירות נכרים", המחלוקות וההשלכות

בשורה לקוראי הגליון!
ניתן לקבל את הגליון בדוא"ל מידי שבוע חינם
להצטרפות: meorot@meorot.co.il

דבר העורך

שש שיניים

סיפור מרתק הגיע אלינו מפי מקור מהימן ביותר, על יהודי פשוט, או כפי שהיה אומר הרבי מקוצק "פשוט יהודי".

לפני שנים אחדות נסע אברך באוטובוס והתיישב ליד אדם בא-בימים. עומס תנועה כבד פתח את חרצובות לשונם ולאחר משפטי פתיחה קצרים הכריז היהודי המבוגר: "איך בין א-יום כיפר אידו!" - אני יהודי של יום-כיפור!
מבטי התמיהה של בן שיחו המריצוהו להסביר את דבריו:

הייתי חייל בברית המועצות בתקופת יוסף סטלין מטיל האימה. השירות בצבא היה במשך שלש מאות שישים וחמישה ימים בשנה, בלא הפוגה! רק מי שלקה במחלה קיבל חופשה מדוייקת בהתאם למחלתו. למשל, מי שעקרו לו שן, זכה בחופשה בת עשרים וארבע שעות.

עתה אפתח את פי ותספור כמה שיניים חסרות לי! הישיש פתח את פיו, הצביע על ששה חללים ששימשו פעם כמשכנן של שיניים בריאות וטובות, והמשיך לספר: בכל ערב יום כיפור הייתי מתייצב במרפאה, "מתפתל" מייסורים ומצביע על אחת משיניי, שכמובן נעקרה על אתר. הכאבים היו קשים ביותר, אך כך זכיתי לשמור על יום הכיפורים.

שש שיניים = ששה ימי כיפור!

כשספרו הדברים לאחד מגדולי ישראל שליט"א, זלגו עיניו דמעות בעודו מפטיר כי כח מופלא זה

דף מ/א רבא יומא קדמאא דחליש

באיזה מקום בתפילת העמידה יש להזכיר חולה

בגמרתנו מסופר, כי כאשר רבא חלה אמר כי ביום הראשון למחלתו לא יפרסמו את דבר מחלתו כדי שלא יתרע מזלו, ורק לאחר מכן יפרסמו ברבים את מחלתו כדי שהציבור יבקש עליו רחמים.

לשמור את דבר המחלה בצנעה שלשה ימים: הט"ז (או"ח סי' רי"ט ס"ק ה') גרס אחרת בגמרא, **שלושה ימים** ראשונים אין לפרסם על אדם שנחלה ולא רק יום אחד. ואכן בהלכות ביקור חולים (יו"ד סימן של"ה) הוא מביא בשם חמיו הב"ח כי גמרתנו היא המקור לפסיקתו של השולחן ערוך שאין לבקר את החולה בשלושת הימים הראשונים לחליו, למעט קרוביו, כי בבקרו אותו הם מטילים עליו שם חולה, והרי בשלושת הימים הראשונים יש לשמור את דבר המחלה בצנעה כדי שלא יתרע מזלו.

התפילה על החולה היא חלק ממצוות ביקור חולים, כאמור, ואפיקי ים (מאמר פניני ים בסוף הספר אות ז) כותב הנהגה טובה בדבר: "בידעו מאיזה חולה, יתפלל עליו בתפילתו, אף אם לא יבקש ממנו ויקיים מצוות עשה של ואהבת לרעך. ועיקר העניין של ביקור חולים הוא להתפלל עליהם".

בשורות הבאות נברר פרטים אחדים לגבי הזכרת חולים בתפילת העמידה.

חולים שאינם בני משפחתו: יש מרבני זמנינו שנקטו כי בברכת רפאינו רשאי המתפלל להזכיר רק חולים מבני ביתו, אך חולים אחרים יזכיר בתפילת "שמע קולנו". טעם הדבר, לפי שיש ראשונים הסוברים שרק בקשות פרטיות רשאי אדם להזכיר בכל ברכה מתפילת שמונה עשרה לפי עניינה, אולם בקשות שהן "צורך הכלל", ניתן להזכיר בתפילת "שמע קולנו" בלבד. לדעתם תפילה על חולה שאינו מבני המשפחה אינה מוגדרת בקשה פרטית ולפיכך יש להזכירה בשמע קולנו בלבד.

ברם, המשנה ברורה (סימן קט"ז ס"ק ג') פוסק: "ויכול להתפלל על חולים ברפאינו ויאמר: "רפא נא פלוני בן פלוני לרפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל", ומדבריו משמע כי אין הגבלה להתפלל ברפאינו על קרובי משפחה בלבד. אכן, בשם הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל הביאו (הליכות שלמה ברכת רפאנו עמוד ק"ז. ובספר אשי ישראל פרק כ"ג הערה קפ"ז) כי על חולה מבני ביתו רשאי אדם להתפלל בברכת רפאינו, וכן על כל חולה שהוא ממכריו ומרגיש בצערו.

זעילוי נשמת

הר"ר **חיים אהרון ברלינר** ז"ל
ב"ר ישראל יצחק הי"ד
נלב"ע ט"ו בכסלו
תנצב"ה

הונצח ע"י חתנו ובתו **אבי ומאירה שנור** שיחיו

זעילוי נשמת

הר"ר **משה אליה פרת** ז"ל
ב"ר שמואל דוד ז"ל נלב"ע י"ב בכסלו
ורעייתו **שרה מרים** ע"ה
בת ר' נח ז"ל נלב"ע י"ז בתמוז
תנצב"ה

הונצחו ע"י בתם וחתנם
דוד ודבי רבינוביץ שיחיו - פ"ת

זעילוי נשמת

הר"ר **שמואל צבי הרמן** זצ"ל
ב"ר משה זצ"ל
מח"ס א"י ובעיותיה באורם של חז"ל
נלב"ע י"ב בכסלו תשנ"א
תנצב"ה

הונצח ע"י ידידיו
הר"ר **יוסף ונעמי וינר** שיחיו - פ"ת

כידוע, את התפילות תקנו אנשי כנסת הגדולה, אשר כיוונו בכל מילה ואות בחיבור התפילה, ולפיכך כתב בעל ערוך השולחן (או"ח סימן קי"ט סעיף ב'): "ודע, דזה לא דבר פשוט, שלא התירו חז"ל להוסיף בשמונה עשרה אלא במקרה כשצריך לזה, אבל להוסיף תפילה קבועה תמידית בשמונה עשרה הוא העזה יתירה וחוצפא כלפי אנשי כנסת הגדולה. ועל זה יורה כל תלמיד חכם וכל אשר יראת ה' בקרבו. ובכן יש לצעוק על המדפיסים שהוסיפו בסידורים בשמע קולנו תפילה קבועה 'אנא ה' חטאתי וכו' אתה הוא הזן ומפרנס', ורבים מעמי הארץ אומרים זה תמיד בכל תפילת שמונה עשרה וליבי דוי עלי על המעשה הזה... ואם ירצה יכול לומר אותם אחר התפילה ואחר יהיו לרצון ומי ימחה בידו".

דף מב/ב ארעא נמי אפקריה

"פירות נכרים", המחלוקות וההשלכות

סביר להניח כי רבים יודעים שבשנת השמיטה יש דיון לגבי "פירות נכרים", אם הם חייבים במעשר. במאמר זה נברר את שורשי הנידון הבנוי משלש מחלוקות נדבך על גבי נדבך, כפי שמבאר את הדברים הגר"ח קנייבסקי זצ"ל בספרו דרך אמונה (הלכות שמיטה ויובל פרק ד' הלכה כ"ט בביאור ההלכה).

תחילה נפרוש את המוסכמות ולאחר מכן נגש למחלוקות.

יכול ארץ ישראל חייב בתרומות ובמעשרות. קיימת דעה כי קרקע המצוייה בבעלות נכרי פוקעת ממנה קדושת ארץ ישראל והיא פטורה מתרומות ומעשרות, אך רוב הראשונים נוקטים שלא פקעה קדושת הקרקע ודין פירותיה ככל יבול הגדל בארץ ישראל, שאם נגמרה מלאכתו בידי יהודי - חייב בתרומות ובמעשרות [אם הנכרי קצר את היבול וגמר את מלאכתו בגורן, אין היבול חייב בתרומות ומעשרות. אך אם יהודי קנה את היבול לפני שנגמרה מלאכתו, הוא מתחייב בהפרשת תרומות ומעשרות כי הקרקע קדושה בקדושת ארץ ישראל].

יבול שביעית קדוש ומופקר לכל: ציוונתו תורה: "והשביעית תשמטנה ונטשתה". יבול הגדל בארץ ישראל, ישמט מבעליו וינטש לכל. זאת, ועוד: יבול השביעית קדוש ויש לנהוג בו בהתאם, כגון: אסור לסחור בו, יש להשתמש בו רק לצרכי אכילה, ועוד. ומכאן למחלוקות.

קדושת שביעית בפירות נכרים: כאן נחלקו גדולי עולם אם קניין של נכרי בקרקע מפקיע ממנה את קדושתה לעניין שביעית, שפירות הגדלים בה אינם קדושים בקדושת שביעית. הבית יוסף סובר כי קדושתה בטלה לעניין שביעית ולפיכך בפירות אלה מותר לסחור, להשתמש גם שלא לצורך מאכל ועוד. ואילו המב"ט, ובנו המהרי"ט, ועוד, סבורים כי כשם שקדושת ארץ ישראל לא בטלה מקרקע המצוייה בבעלות גוי כך גם לא בטלה ממנה קדושתה לעניין שביעית ופירות אלה קדושים בקדושת שביעית לכל דבר ועניין.

דין 'הפקר' בפירות נכרים: מחלוקת נוספת ניטשה ביניהם לגבי דין "הפקר" בפירות שגדלו בקרקע של נכרי. שורשה של מחלוקת זו בהגדרת תפקידו של בעל שדה בשנת השמיטה. לדעת הבית יוסף (שו"ת אבקת רוכל סימן כ"ד) על בעל השדה מוטלת חובה מטעם המלך, הקב"ה, לומר בפה מלא כי הוא מפקיר את פירותיו, ואם לא עשה כן - אין לפירות אלו דין הפקר. אולם, לדעת המב"ט (שו"ת חלק א' סימן א', ומהרי"ט חלק א' סימן מ"ג) הפירות הם "הפקר" גם אם בעליהם אינו מפקיר אותם, משום שהמלך, הקב"ה, מפקירם.

לפיכך הם נחלקו אם פירות נכרים מופקרים ועומדים. הבית יוסף סובר שאינם מופקרים, שהרי גם פירות של ישראל אינם הפקר עד שיפקירם, ואין עילה שפירות של נכרי יהיו הפקר מאליהם, וכמובן שהנכרי אינו צריך להפקירם בעצמו. ואילו המב"ט אשר סבור כי פירות שביעית נעשים הפקר מאליהם, נוקט כי גם פירות של נכרי מתפקרים כי כך דין התורה שכל פירות הארץ נהיים הפקר מאליהם בשנת השביעית.

הפרשת תרומות ומעשרות מפירות שביעית: עתה הגענו אל הנושא שבו פתחנו, האם פירות של נכרים הגדלים בשביעית בארץ ישראל חייבים בתרומות ובמעשרות, אם קנאם יהודי לפני שנגמרה מלאכתם [אם נגמרה מלאכתם על ידי הנכרי, לכל הדעות הם פטורים מתרומות ומעשרות]. הבית יוסף סובר שהם חייבים בהפרשת תרומות ומעשרות. טעם הדבר: הן לדעתו אין קדושת שביעית בפירות הגדלים בקרקע נכרי, ולפיכך היהודי שקנאם לפני שנגמרה מלאכתם אינו חייב להפקירם כדין פירות שביעית. משכך, אין עילה שפירות אלה יהיו פטורים מתרומות ומעשרות, שהרי רק פירות הפקר פטורים מהפרשת תרומות ומעשרות.

הוא מכוחו של אברהם אבינו ע"ה אשר מסר נפש בכל המצבים למען רצון ה', והוא שהוריש לבניו כח זה להיות עם סגולה.
ראוי המעשה הזה להחקק על לבנו.
לא מעטים הם הקשיים הניצבים בפני המבקש לקבוע עיתים לתורה, אך זאת נדע ונזכור: איננו עם רגיל, איננו אנשים רגילים; כמשקל החובה שהוטלה על שכמנו, חוננו בכוחות ייחודיים כדי לקיימה.

★ ★ ★

ומכאן למשל יפה שסיפר משתתף בשיעור דף היומי, בעת עריכת סיום מסכת. הולמד ביקש להמחיש את השינוי שחל בהרגשתו מני החל להשתתף בשיעורי הדף היומי.

מעשה בכפרי שמימיו לא ראה את קירותיו הפנימיים של בית הדין האזורי. ימיו התנהלו בשלווה על מי מנוחות, בין הצריך לשוקת ובין הלול לבית הכנסת המקומי. שנים ניקרה במוחו המחשבה: "בית דין? על מה ולמה! על מה כבר אפשר להתווכח?" דמיונו הצר לא אפשר לו לדאות על כנפיו כדי לצייר תרחישים מסוגים שונים, ובתמיהה רבתי זו הוא העביר את ימיו ושנותיו, עד...

עד שהדברים נגעו לכיסו.

לחמאה

מאז הוא זוכר את עצמו היה עומד בכל בוקר יום שלישי ליד ביתו של בעל הרפת כדי לקנות חמאה. "קילו חמאה", היתה קריאתה של אמו מלווה אותו בצאתו מן הבית. האם התיששה זה מכבר, הוא כבר אינו הולך אל המחבצה אלא שולח את ילדיו שלו, בעל הרפת הלך לעולמו ובנו ממלא את מקומו, אבל החמאה אותה חמאה, והטעם - אותו טעם עליו אהב להתמוגג.

בשנים האחרונות החל לחוש בידי הלמודות כי גוש החמאה שוקל פחות מבימים ימימה. חשדותיו הלכו והתחזקו, עד שעשה מעשה ושקל את הגוש על משקולתו ואימת את חששו. בפנים זעופות הוא פנה אל בעל המחבצה והטיח בפניו את האשמה תוך דרישה להחזר כספי של כל התשלומים

גומרים ש"ס ב-5 דקות ליום, זוכים בשפע גדול

"... ובודאי בלימוד המשניות כלול כל התורה כולה"
מרן שר התורה מרן ראש הישיבה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל
הגר"ח אדלשטיין שליט"א

להתנסות חינם התקשר עכשיו: 3764 *

המנופחים. "שילמתי על קילו וקיבלתי 800 גרם! הב את כספיו!"

- **תבע** אותי לדין תורה", הגיב הלז.

דיין בא בשנים שכבר ראה הכל, הביט בנחת במשקולת שהביא הלז ובמאזניים בהן הניח התובע גוש ברזל במשקל קילו מחד גיסא, ואת גוש החמאה מחד גיסא, ופנה בחביבות אל בעל המחבצה ושאל: האם אתה מודה שבמשך שנים הוא משלם לך עבור קילו חמאה בכל יום שלישי?"

- "הן מודה".

- **וכיצד** אתה מודד קילו זה? היש בבית מסחרך מאזניים פגומים?"

- **כבודו**, התובע הנכבד עוסק באפייה. בכל יום אני שולח את בתי לרכוש ממנו לחם ב...משקל קילו. את הלחם הלזה אני מניח בצד אחד של המאזניים, וכנגדו אני מודד לו גוש חמאה, עד שהמאזניים משתווים..."

הדבר יצא מפי החובץ לפני האופה חפו.

לקול צחוקם של הלומדים הסביר הנואם: בעבר, לפני שזכיתי לקבוע עיתים לתורה הייתי משכנע את עצמי כי הזמן שאאלץ להקדיש לצורך הלימוד יגרע מזמני ולא אוכל למלא את כל המוטל עלי. היום אני יודע כי ככל שאני קובע עיתים לתורה ומקדיש לכך זמן רב יותר, המטלות האחרות שעלי למלא - פוחתות והולכות. האם לא כך אמרו חכמינו זכרונם לברכה: "כל המקבל עליו עול תורה, מסירים ממנו עול דרך ארץ"?

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף מ/א לא בתלת שעי קדמייתא ולא בתלת שעי בתרייתא

ביקור חולים - כחום היום

מובן מעתה מדוע בהחלים אברהם אבינו ע"ה מברית המילה ביקרו הקב"ה "כחום היום", שכן זהו זמן ביקור חולים, באמצע היום... (חבצלת השרון).

דף מ/א נהרא מכיפיה מיתברך [עיקר ריבוי הנהר ממקורו ומהתהום ולא מהגשמים (ר"ן)]

יגעת - ומצאת

כנגד מה שהנהר אוגר מבחוץ, עוד מעצמו הוא גדל כפל כפליים.

אף תלמיד חכם כן, כנגד עמלו בתורה עוד מזכהו הקב"ה להבין מאליו וללא יגיעה דברים רבים מאד.

זהו יגעת ומצאת תאמין. כאשר אדם מתייגע, מזכהו הקב"ה למצוא מציאות רבות נוספות, אף מעבר למה שיגע (אמירה יפה בשם מהר"ם בריסק מטשאנד).

ואילו המב"ט סבור שפירות שביעית פטורים מתרומות ומעשרות ושני נימוקים באמתחתו. האחד, טענתו של הבית יוסף שעילת הפטור של פירות שביעית היא מפני שהם הפקר, אינה מקובלת עליו אלא לדעתו הם פטורים מהפרשת תרומות ומעשרות מפני שכך קבעה תורה שכל יבול הגדל בשביעית פטור מתרומות ומעשרות! זאת, ועוד: לדעתו הן פירות נכרים קדושים גם קדושים בקדושת שביעית, ולפיכך לשיטתו הם אף מופקרים מאליהם... ואם כך וודאי פטורים הם מהפרשת תרומות ומעשרות.

שינויי גירסאות בגמרתנו: ראוי לציין כי המהרי"ט מוכיח את דעתו מן האמור בגמרתנו "ארעא נמי רחמנא אפקריה" - גם את הקרקע הפקיר הקב"ה [לעניין כניסת אנשים ללקוט בה פירות שביעית]. הרי שההפקר נעשה מאליו ולא בעל הבית הוא המפקיר. ואילו את דעת הבית יוסף אפשר ליישב כי כוונת הגמרא "ארעא נמי רחמנא אפקריה" - גם את הקרקע **ציווה** הקב"ה להפקיר, אך אין ההפקר נעשה מאליו. לימים מצא בעל פאת השולחן מהדורה של התלמוד הבבלי בה הגירסה היא "ארעא נמי אפקרא" בלא הפתיח "רחמנא". יתכן מאד שגירסה זו עמדה לפני מרן הבית יוסף ולא כתוב בה כלל שההפקר נעשה מאליו.

אכן בגמרות שלפנינו לא כתובה המילה "רחמנא", ואילו הר"ן מצטט את נוסח הגמרא עם המילה "רחמנא".

שדה של אשה: לקראת סיום נביא הוכחה אחת מעניינת שכתב המנחת חינוך (מצווה פ"ד) כדעת הבית יוסף. ספר החינוך כותב על מצוות שמיטה: "ונוהגת בזכרים ונקבות". נשים? הן פטורות הן ממצוות עשה שהזמן גרמא! [מצווה שקיומה מותנה במועד מסוים]. על כרחך שהפירות הפקר מאליהם, שאם לא כן פירות הגדלים בשדות השייכים לנשים לא היו הפקר! [ראוי לציין כי גם לדעת הבית יוסף בשדה השייך לאשה נוהגת מצוות שביעית, אלא שיש לברר מדוע! ועיי"ש עוד בדרך אמונה, דעת החזון איש להלכה].

דף מב/א ובשביעית אינו יורד לתוך שדהו

הפקרת השדה בשמיטה כיצד?

גמרתנו עוסקת בלקיטת פירות שביעית, ולפיכך נייחד מאמר זה לנושא הפקרת השדה בשמיטה. ציוותנו תורתנו הקדושה (שמות כג/יא): "וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת אֲרָצְךָ וְאִסַּפְתָּ אֶת תְּבוּאֶתָהּ. וְהַשְּׁבִיעִת תִּשְׁמְטָהּ וְנִטְשָׁתָהּ וְאָכְלוּ אֶרְבֵי עֲמֶךָ וַיִּתְּרָם תֹּאכַל חֵיט הַשְּׂדֵה כִּן תַּעֲשֶׂה לְכָרְמְךָ לְזִיתְךָ". כלומר, יש להפקיר בשמיטה את כל גידולי הקרקע הקדושים בקדושת שביעית. בכלל ציווי זה מחוייב בעל הקרקע להעמידה לרשות הכלל, לפתוח את שעריה ולהניח לכל החפץ להיכנס וללקוט מתנובתה כאוות נפשו. אם אינו עושה כך, הרי הוא מבטל מצוות עשה.

פריצת גדרות השדה: במכילתא (משפטים כ/ח) נאמר כי הדין היה נותן שבעל השדה יפרוץ את גדריה כדי לפתחה לכל, אך גדרו חכמים שלא יעשו כן מפני תיקון העולם, שלא יכנסו גם נכרים לשבוע מפירות השמיטה (שמיטת קרקעות פרק י"א הערה ג' בשם ראשונים ואחרונים), והסתפקו בכך שפתח השדה לא ינעל. יש שדייקו כי כשם שאם היו מותרים את הדין על תילו, לפרוץ פרצות בגדרות השדה, היה השדה פרוץ ביום ובלילה, כך גם את שער השדה יש להשאיר פתוח בכל שעות

ותן חלקנו. דרך חדשה ללימוד שלך

לא בכל יום אפשר לצאת לנסוע חדש. מההתחלה. בימים אלו סינוו אלפי לומדי "ותן חלקנו" מחזור לימוד יומיומי של 12 שנים!...החלו את סבב לימוד הש"ס, יחד עם קטעי גמרא, הלכה והגות חדשים. זוהי ההזדמנות שלך לקבוע 'עיתים לתורה' לומדים כמה דקות חוכים בסיפוק רוחני עצום!

חדש ראשון התנסות חינם

קבע עיתים ללימוד <עכשיו> *3029

היממה (דרך אמונה שמיטה ויובל פרק ד' הלכה כ"ד בביאור ההלכה). עם זאת כתבו הפוסקים, שבמקרה שהמעבר לשדה הוא דרך הבית, אין חייב בעל השדה להשאיר את ביתו פתוח לכל, אלא דיו בכך שיתלה שלט בו יפורט היכן ניתן לקבל מפתח (ציון ההלכה שם אות רצ"ג ששמע בשם החזו"א, עיי"ש, וכן בספר פירות שביעית שם הערה כ"ב והערה כ"ד בשם פוסקי זמנינו).

האם רק פירות השדה הפקר, או גם הקרקע והעצים עליהם הם גדלים?

ובכן בגמרתנו מבואר כי "ארעא נמי הפקירא" לעניין לקיטת הפירות. לא הפקר במלוא מובן המילה, אלא הפקר המוגבל לצורך לקיטת הפירות. לפיכך אין רשות להכנס לשדה כדי לקצר דרך, ואפילו לא כדי ללקוט פירות שאפשר ללקוט אותם בעמידה מחוץ לשדה, גם אם לקיטתם מתוך השדה קלה יותר. לאחר לקיטת הפירות אין רשאי הלוקט להשתהות בשדה, אלא עליו להתפנות ממנה מיד. אם אין בשדה גידולים הקדושים בקדושת שביעית - אסורה הכניסה אליו מכל וכל. הגדרת הפקר השדה מתומצתת בפירושו של הר"ן: "שהתורה לא הפקירה לשדה אלא ללקט פירותיה". עם זאת בתוך שנת השביעית אין בעל השדה רשאי ללקט את פירותיו מן השדה ולהניחם בפתח חצירו כדי שלא יכנסו אל שדהו, אלא מצוות השביעית מצווה עליו להניח את שדהו פתוח לכל כדי שיטלו ממנו פירות.

עד מתי מופקרת הקרקע לצורך לקיטת פירות? השאלה המתבקשת היא עד מתי הקרקע מופקרת לצורך לקיטת פירות שביעית. כידוע, רבים מפירות השביעית נלקטים בשנה השמינית, כי קדושת פירות העץ נקבעת לפי מועד חנטתם, ולפיכך פירות שחנטו על העץ בשנה השביעית הרי הם קדושים בקדושת שביעית וכך לפנינו בשנה השמינית פירות שביעית המופקרים לכל. האם גם בשנה השמינית רשאים הכל להכנס אל השדה כדי ללקט את פירות השביעית שבו?

הגר"ח קנייבסקי זצ"ל (דרך אמונה שמיטה ויובל פרק ז' הלכה י"ח בביאור ההלכה) מעלה חידוש בעניין, תוך שהוא מוכיחו מדברי הרמב"ם, כי הפקרת הקרקע לצורך לקיטת הפירות אינה כרוכה אך ורק בכך שהפירות הפקר אלא היא מותנית בשנה השביעית. לאמר, רק בשנה השביעית מופקרת הקרקע לצורך לקיטת פירות שביעית! לאחר השנה השביעית רשאי בעל השדה למנוע כניסת אנשים אל שדהו ולהורות להם להמתין עד אשר ילקט עבורם את הפירות. זאת בתנאי שעילה מוצדקת משמשת כבסיס לסגירת השדה לכל דורך, שאם לא כן כופין על מידת סדום ואין לו רשות לעכב ביד אחרים מליטול פירות שהפקירה התורה עבורם.

דף מא/א למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך
גימטריה
הגרי"ח זוננפלד זצ"ל נודע בגימטריאותיו הקולעות כחוט השערה. בין אלו נודעת גם גימטריה זו: "למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך" - בגימטריה "ראש השנה"!...

דף מו/א קונם בית זה שאני נכנס

פקחותו של רבי עקיבא איגר

סיפר המהרי"ל דיסקין זצ"ל:
כשיש אבי על כס הרבנות בלומז'א, בא לשם פרוש בן תורה, ישב בבית הכנסת ונדר כי לא ייצא משם ימים רבים.
הדבר גרם צער לבני העיר שנאלצו להביא את ארוחותיו לבית הכנסת; בפרט היה הדבר מסובך ביותר בשבת, שכן אז לא היה עדיין עירוב בעיר.
פעם נודמן לשם רבי עקיבא איגר ונכנס אצל הרב. כששמע על אותו פרוש הביע את רצונו לראותו. יצאו הוא והרב לבית הכנסת, ומי רואה אותם יוצאים ואינו יוצא...

כאשר הגיעו עם קהל רב ועצום לאותו פרוש, פנה אליו רבי עקיבא איגר ואמר לו כי בא אליו לפי ששמע שאינו יכול לצאת מבית הכנסת. אוי לי, הצטער הפרוש, שהטרחתי את גדולי הדור ואת כל הקהל. שאל אותו רבי עקיבא איגר: ואילו ידעת שנבוא לא היית נודר?
- **ודאי** שלא. לא הייתי מטריח את גדול הדור, אני הייתי רץ אליו - "מותר לך" "מותר לך" "מותר לך", קרא רבי עקיבא איגר...

גם ד"ר כהן מבני ברק לא מפספס.

2 משניות ביום וכל היום נראה אחרת.

כולם מצטרפים מה איתך?

לקבלת ספרון הודשי ראשון הינם

מתקשרים ומאירים את הנשמה! *3764

